

AFRIKAIK AZ
NBA-BEN
AZ **NBA**
AFRIKÁBAN

Írta: Keserű Dávid

Dikembe Mutombo
Forrás: www.nba.com

AZ ELMÚLT évtizedekben számos kiváló tehetségű, mára világhírűvé avanszált sportembert nevelt ki az afrikai földrész. A fekete kontinens sportolói jeles képviselői saját versenyszámuknak, egy-egy világesemény megrendezése elengedhetetlen Afrika szereplése nélkül. Természetesen itt legtöbbször az atlétika különböző ágaira és a labdarúgásra gondolnak, hiszen valljuk be, nehezen lehet elképzelni egy olimpiát etióp vagy kenyai futók, egy futball világbajnokságot pedig elefántcsontparti, kameruni, illetve nigériai focisták nélkül. Cikkemben mégis egy nem kevésbé népszerű sportág kitűnőségeivel foglalkozom, történetesen az Észak-Amerikai Profi Kosárlabdaliigában (NBA – National Basketball Association) játsszó, csapatuknál többé-kevésbé meghatározó szerepet betöltő vagy betöltött afrikai személyekkel. Valamint nem feledkezhetünk meg a sokat hangoztatott jótékonyági-humanitárius programsorozatról, az „NBA Cares”-ről sem, melynek keretében a profi játékosok a kosárlabda határátalanságát hirdetik és segítenek a rászoruló gyermekeknek.

A két legnevesebb afrikai óriás, Hakeem Olajuwon és Dikembe Mutombo, visszavonulásuk okán sajnos már nem örvendeztet meg minket látványos kosárrakkal és szemkápráztató zásolásokkal. Mégis feltétlenül szót kell ejtenünk róluk, hiszen mindmáig ők a leghíresebb afrikai kosárlabdázók, akiket világszerte bálványoznak. Mindkettőjük számos címmel és elismeréssel rendelkezik, melyet állhatatos és kitartó munkájuknak köszönhetnek, azonban mindemellett az emberi oldalukról és szülőföldjükről sem feledkeztek el. Természetesen a jövő generációjáról is beszélünk szükségeltetik, mivel napjainkban több afrikai származású kosaras játszik az NBA-ben, mint eddig bármikor. Ennek okán említést érdemel – a teljesség igénye nélkül – a Milwaukee Bucks kameruni erőcsatára, Luc Richard Mbah a Moute, a Memphis Grizzlies tanzániai centere (akit az egyik legnagyobb tehetségként tartanak számon), Hasheem Thabeet, a Los Angeles Lakers harmadik számú centere, Didier Ilunga-Mbenga, illetve a Charlotte Bobcats szenezáli származású magas embere, DeSagana N'gagne Diop.

A múlt nagyjai

Hakeem Abdul Olajuwon az Észak-Amerikai Profi Kosárlabdaliiga egykori sztárjátékosa 1963-ban született Nigéria legnagyobb városában, Lagosban, a család harmadik gyermekeként. Szülei egy cementgyártással foglalkozó céget alapítottak, mely hamar a középosztálybeliek sorába emelte a családot. A kis Hakeem már fiatalon megismerkedett a sport szép-

ségével, kezdetben a labdarúgás és a kézilabda érdekelte. A kosárlabdázással csak tizenöt évesen kezdett el foglalkozni, de egyből beleszeretett a sportágba, így ez utóbbi mellett kötelezte el magát végérvényesen, mely választását a jövő később igazolta, hiszen testi adottságai – magas, izmos termete, kiváló láb- munkája – remek játékosá tették.

NBA-be vezető út – az egyetemi évek

Olajuwon 1980-ban az elvándorlás mellett döntött és az Amerikai Egyesült Államokba utazott, ahol a Houstoni Egyetem kosárlabdacsapatában, a Pumasban jutott meghatározó szerephez. A felsőoktatási intézmény falai között ismerkedett meg csapattársával, Clyde Drexlerrel. Az itt töltött évek alatt az együttest Phi Slama Jamának becézték, ugyanis a csapat sok zsákolásra, robbanékonyságra, rengeteg gyorsindítást tartalmazó játékra épített. Hiába került össze a két tehetség, az egyetemi bajnokság 1981-82-es idényében a legjobb négy között kiűtötte őket a címvédő. Olajuwon azonban nem adta fel, a nyári szünetet hasznosan – a legendás center, Moses Malone mellett –, sok edzéssel töltötte. Ez okból kifolyólag a következő szemeszternek frissen, megújult erővel és tudással vághatott neki, melynek eredményeként a gárda 31-2-es rekordot állított be a szezonban, sőt, Olajuwont az év játékosának választották, a bajnoki cím azonban elmaradt, a döntőben elvették a Pumas. Az újabb esztendőben szintén döntőt játszhatott, de a Patrick Ewing vezette Georgetown gárdája legyőzte a texasiakat.

A profik között

Az év végén az NBA egyik csapata, a Houston Rockets első helyen draftolta (a kiválasztás folyamata, melynek során a csapatok választanak az ifjú játékosok közül). Többek között olyan későbbi sztárok voltak évfolyamtársai, mint Michael Jordan, Charles Barkley vagy John Stockton. Az afrikai óriás érkezése után a gárda győzelem-ereség mérlege pozitívrá fordult. Csapattársával, Ralph Sampsonnal remekül megértették egymást, kiváló párost alkottak. A ligában „Ikertornyoknak” becézték őket és Olajuwon 1985-ben az év újonca díjat sikeresen elhappolta Jordan elől. Olajuwon vezetésével a következő idényben a nyugati főcsoport döntőjében a címvédő Los Angeles Lakers együttesét könnyedén legyőzték, viszont a nagydöntőben (a legjobb keleti és nyugati gárda összecsapása) alulmaradtak a bostoni keltákkal szemben. Innentől kezdve a texasi csapat a rájátszás állandó szereplőjévé vált, azonban az erős nyugati mezőny, illetve az 1990-es évektől kez-

dődő Chicago Bulls korszak következtében a bajnoki címet nem sikerült megszerezniük. Ennek ellenére Olajuwon a mezőny egyik legsikeresebb és legszeníálisabb játékosává fejlődött. Több szezont is dupla duplával zárt, mely azt jelenti, hogy pontátlag 20, lepattanó átlaga 10 pont felett járt, de remek reflexeinek köszönhetően dobásblokkolási képessége sem hagyott kivetni valót maga után.

David Robinson (balra), Hakeem Olajuwon (középen) és Shaquille O'Neal (jobbra) a harmadik Dream Team tagjaiként

Forrás: www.nba.com

Olajuwon 1993-ban megkapta az amerikai állampolgárságot, majd az atlantai olimpián aranyérmet szerzett a harmadik Dream Teammel. A '90-es évek közepén, Michael Jordan ideiglenes visszavonulása következtében elérkezett a Houston Rockets ideje. Olajuwon az 1994-es és 1995-ös idényben szinte minden lehetséges címet begyűjtött, volt NBA-bajnok, az alapszakasz és a döntő legértékesebb játékos (MVP – Most Valuable Player), az év védekező játékos, illetve a szokásos All-Star szereplése sem maradhatott ki a sorból. Jordan visszatérése után azonban leáldozott a texasiak, és vele együtt szépen lassan Olajuwon sikkja is. A két bajnoki címet követően a csapat nem ért el jelentős sikereket. A center 2001-ben a Toronto Raptorshoz került, de a hároméves szerződéséből csak egyet töltött ki, bejelentette a visszavonulását.

A sportolói karrier után

Az aktív játékos szereplését követően is szoros barátságban maradt korábbi csapattársaival, Clyde Drexlerrel és Sam Cassellel. Jelenleg kosárlabdás nyári táborokat szervez és tart, illetve több jelenlegi center fejlődését segíti tanácsaival, edzésprogramjával.

Az elmúlt években beválasztották minden idők legjobb ötven játékosa közé, 2008-ban pedig visszavonultatták a mezsámát. Aktív sportolói karrierje mellett hihű muzulmán, szigorúan betartja a Korán előírásait. Állítólag a ramadán böjti hónapja alatt minden évben kiemelkedő teljesítményt nyújtott. 2006-ban nősült, azóta két kislány édesapja.

Eredményei

NBA-bajnok (1994, 1995)

MVP (1994)

All-Star játékos (1985-1990, 1992-1997)

Döntő MVP (1994-1995)

Az év legjobb védekező játékos (1993-1994)

NBA Első csapat tagja (1987-1989, 1993-1994, 1997)

NBA Második csapat tagja (1986, 1990, 1996)

NBA Harmadik csapat tagja (1991, 1995, 1999)

Legjobban védekező csapat tagja (1987-1988, 1990, 1993-1994)

Második legjobban védekező csapat tagja (1985, 1991, 1996-1997)

Újonc csapat tagja (1985)

Dikembe Mutombo

Forrás: www.state.gov

Dikembe Mutombo (teljes nevén Dikembe Mutombo Mpolondo Mukamba Jean-Jacques Wamutombo) 1966-ban született a Kongói Demokratikus Köztársaság fővárosában, Kinshasában. Eredetileg orvos szeretett volna lenni, tudatosan készült a doktori hivatásra, ezért beiratkozott az amerikai Georgetown Egyetemre. A kosárlabdával a felsőoktatásban eltöltött évek alatt ismerkedett meg, s mint kiderült, rendkívül fogékony volt a sportra. Így nem meglepő, hogy az egyetemi bajnokság legjobb centerévé fejlődött, a dobásblokkolásban pedig

verhetetlen játékosává vált. Ez okból kifolyólag útrja egyenesen az NBA-be vezetett.

Az NBA-ben

1991-ben negyedikként igazolta a Denver Nuggets együttese. Mutombo a csapattal hatalmas sikereket ért el, a liga legjobb védekező játékosává választották (a címet négyszer ítélték neki oda), de nem sikerült csúcsra vezetnie a Denvert.

Az 1996/97-es szezont már az Atlanta Hawks színeiben kezdte. Itt vált igazán meghatározó játékosává, afrikai szülőhazájában bálványként tisztelték. Lepattanó és dobásblokkolás kategóriákban többször vezette a ligát, melyeket az aktuális alapszakaszok végéig rendre meg is őrzött (volt legtöbbet blokkoló, legnagyobb blokkolási átlaggal rendelkező, legtöbb lepattanót, ezen belül pedig a legtöbb támadó-, és védőlepattanót gyűjtő játékos egyaránt). Jó formáját tovább tartotta és 2001-ben egy csereüzlet keretében a keleti listavezető Philadelphia Sixers gárdája igazolta le. A csapat remek játékot bemutatva egészen a nagydöntőig mentelt, ahol azonban vereséget szenvedett a Los Angeles Lakerstől. Ezt követően kezdődött Mutombo többéves vesszőfutása, rossz forma és sérülések miatt egyik csapattól a másikig vándorolt. Jelentősen visszaesett a játéka, ezért a Philadelphia gyorsan megvált tőle, a New Jersey Netshez került, de egy sérülés folytán csupán pár meccsen tudott játszani az idényben. Innen a New York Knickhez, majd rögtön a Chicago Bullshoz szerződött, viszont egyik csapatban sem lépett pályára. 2004-ben igazolta a Houston Rockets, ahol Mutombo a másodvirágzását élte, több csúcsot és rekordot is megdöntött, aktív játékoshoz képest idős korával és kitűnő védőmunkájával, dobásblokkolásával. Végül 2009-ben, a Rockets kispadjáról döntött a visszavonulás mellett.

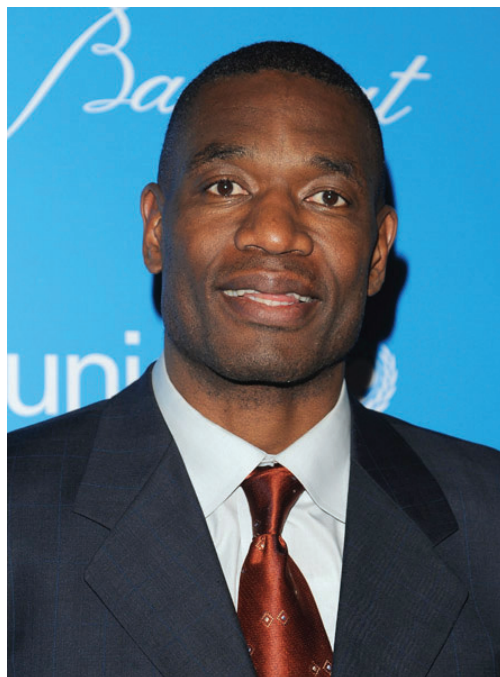

Kosárlabda határok nélkül
Forrás: www.nba.com

Mutombo karitatív tevékenysége

Mutombo kosaras pályafutása mellett nem feledkezett meg szülőhazájáról, 1997-ben létrehozott egy humanitárius civil szervezetet, a Dikembe Mutombo Alapítványt, hogy segítse a Kongói Demokratikus Köztársaságban élők életkörülményeinek javítását. Emellett pedig Afrika-szerte a határok nélküli kosárlabdát hirdeti, azaz a fiatal tehetségeknek szervez különféle programokat és nyári táborokat. 2007 februárjában Kinshasában egy ultra-

modern kórházat nyitott, ilyen volumenű beruházás több mint 40 éve nem volt az országban. Mindemellett az ENSZ Fejlesztési Programjának egyik vezető megbízottja.

Kép: Mutombo ENSZ nagykövetségént
Forrás: www.unicefusa.org

Eredményei

All-Star játékos (1992, 1995, 1996, 1997, 1998, 2000, 2001, 2002)

Az év legjobb védekező játékos (1995, 1997, 1998, 2001)

NBA Második csapat tagja (2001)

NBA Harmadik csapat tagja (1998, 2002)

Legjobban védekező csapat tagja (1997, 1998, 2001)

Második legjobban védekező csapat tagja (1995, 1999, 2002)

Újonc csapat tagja (1992)

A jövő generációja

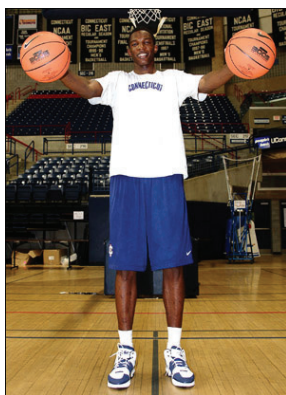
Luc Richard Mbah a Moute a kameruni Yaoundé-ban látta meg a napvilágot 1986-ban, egy magas rangú kormánytisztviselő fiaként. Tehetségére korán fény derült, az ifjú Moute, az Egyesült Államokba, a Kalifornia Egyetemre ment tanulni, ahol az egyetemi csapatban meghatározó szerephez jutott. Kameruni társával, Alfred Abojával dinamikus kettőst alkottak, a rajongók „Kameruni Örültek”-nek becézték őket. A lepattanózásban és pontdobásban egyaránt megbízható játékost a

Milwaukee Bucks draftolta 2008-ban. A 2009-2010-es szezonban meglepetésre rájátszásba jutott az együttes, ahol Moute segítségével szoros küzdelmet vívtak az Atlanta Hawks csapatával, de végül búcsúzniuk kellett.

Kép: Luc Richard Moute (balra)
Forrás: www.nba.com

Hasheem Thabeet 1987-ben született a tanzániai Dar es Salaam városában. A fiatalember magas termetével kitűnő centerjátékosnak bizonyult, az egyetemi bajnokságban a legjobb védekező játékosnak választották 2008-ban. A center fejlődése töretlennek bizonyult, évről-évre javította saját pont-, lepattanó- és blokkolás átlagát. Kétség sem fért hozzá, a profik között a helye, 2009-ben a Memphis Grizzlies második helyen igazolta. Számos kosárlabda rajongó, szakíró és sportkommentátor az év szenzációjaként beszélt róla, Hakeem Olajuwon és Dikembe Mutombo méltó utódjaként kezdték emlegetni. A 2009-2010-es idénybeli statisztikái azonban a várakozásokat rendre alulmúlták, de Thabeet jó úton halad afelé, hogy belőle is az elődeihez hasonló legenda váljék.

Kép: Hasheem Thabeet, még egyetemi szerelésben
Forrás: www.nba.com

Didier Ilunga-Mbenga az akkori Zairében, Kinshasában született 1980-ban. Édesapja a kormány alkalmazottja volt, azonban az új rezsim hatalomra kerülése semmi jóval nem kecsegtetett a család számára. Mbenga az ország elhagyására kényszerült, Belgiumba emigrált, ahol menedékstátuszt kapott. Itt figyeltek fel tehetségére, évekig a belga bajnokságban játszott, ezt követően pedig egyenes út vezetett az NBA-be. 2004 óta aktív tagja a ligának, jelenleg a Los Angeles Lakers gárdáját erősíti, melyet 2009-ben bajnoki címet nyert. D.J. Mbenga becenevre hallgató játékos néhány évvel idősebb, s nem olyan meghatározó játékos a csapatának, mint Thabeet vagy Moute, sőt gyakran csak a cserepadon üldögél, de néhány emlékezetes megmozdulást még biztosan láthatunk tőle az elkövetkezendő években.

Kép: D.J. Mbenga
Forrás: www.nba.com

DeSagana N'gagne Diop 1982-ben látta meg a napvilágot Szenegál fővárosában, Dakarban. Diop 15 évesen ismerkedett meg a kosárlabda szépségével. A gimnáziumot már az Egyesült Államokban kezdte, ahol a középiskolai bajnokság fontos alakjává nőtte ki magát. Az NBA-be egész fiatalon, 19 évesen került, 2001-ben nyolcadikként draftolta a Cleveland Cavaliers csapata. A gavalléroknál eltöltött évek során nem váltotta be a hozzáfűzött reményeket, a középiskolában mutatott remek átlaga rendkívüli módon visszaesett a profik között. A gárda szabadügynök listára tette, ahonnan 2004-ben a Dallas Mavericks igazolta. Clevelandhoz hasonlóan Dallasban is négy szezont töltött el, azonban az örök vesztes texasiakkal nem sikerült komolyabb eredményeket elérnie, illetve Erick Dampier mellett csak másodhegedűs szerep jutott neki. Jelenleg a Charlotte Bobcats csapatát erősíti, ahol megbízható lepattanózásával és blokkolásaival járul hozzá az együttes sikeréhez.

DeSagana Diop
 Forrás: www.nba.com

NBA sztárok Afrikában

Napjainkban sokan úgy tartják, hogy a hírességeknek és sportolóknak kötelessége a példamutató magatartás, illetve a rászorulóknak megsegítése. Legyünk őszinték, a szurkolók joggal várják el kedvencüktől, hogy a sportban nyújtott kimagasló teljesítményükön kívül megmutassák az emberi arcukat is. Nincs ez másképp az NBA sztárjaival sem. Az elmúlt években megerősödtek az „NBA Cares” és a „Basketball Without Borders” szlogenek. Számos kampány és akcióprogram született, melynek keretében a beteg, értelmi fogyatékos, hátrányos helyzetű, nyomorban élő fiatal gyermekeknek lehetősége nyílt arra, hogy néhány órát/napot töltsenek el a profi liga kiválóságaival, kedvencükkel. A legendák több alkalommal látogattak már árvaházakba, iskolákba, szegény negyedekbe és az afrikai kontinensre is. Ez utóbbiban nagy szerepet játszik Dikembe Mutombo, illetve az általa létrehozott és vezetett alapítvány. Mutombo rendszerint magára vállalja a delegációk vezetését, hogy bemutassa a sportág jeles képviselőinek az afrikai gyermekek életkörülményeit és néhány boldog pillanatot okozzon a kicsiknek.

Az NBA nagyjai Mutombo irányításával legközelebb 2010 augusztusában látogatnak el a fekete kontinensre. A célpont Dakar, ahol a négy napos tábor alatt a 65 legtehetségesebb, 19 év alatti afrikai kosárossal foglalkoznak az NBA, a Nemzetközi Kosárlabda Szövetség (FIBA), és a Szenegáli Kosárlabda Szövetség munkatársai. A programot 2003-ban hívták életre (Luc Mbah a Moute részt vett a 2003-as táborozáson, 2009-ben pedig már maga is a tanácsokkal látta el a tehetségeket), viszont ez az első alkalom, hogy a nyugat-afrikai ország ad otthont az eseménynek. A szervezők remélik, hogy tovább erősíthetik a kapcsolatokat és a tradícióknak megfelelően számos ifjú titánnak nyújthat fejlődé-

si lehetőséget a tapasztalatsere, valamint a sztárok tanácsai, illetve instrukciói. A delegációnak olyan neves kosarasok lesznek a tagjai, mint Chris Bosh, Dirk Nowitzki, Dwight Howard, Luol Deng, vagy D.J. Mbenga.

Az NBA játékosai és edzői felfedezik a tehetségeket, karitatív munkát végeznek, jótékonynak, továbbá a figyelmet Afrikára, illetve a hátrányos helyzetű gyermekek megsegítésére irányítják, ezáltal példát mutatnak más sportágak képviselőinek, sőt az egész világnak, s hasonló cselekedetekre ösztönzik őket.

